

А. Р. Кадащук

*Житомирський державний університет
імені І. Франка*

*Науковий керівник:
к.п.н., професор Калініна Л. В.*

МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми: Інтерактивність у навчанні в сучасних школах має надзвичайно велике значення. Саме в процесі бесіди, діалогу, взаємодії відбувається розвиток навичок спілкування, іншомовної комунікативної компетентності, а також креативного мислення школярів. Взаємодіючи у класі, учні не лише покращують рівень мови, а й розвивають навички міжособистісного й групового спілкування у реальних життєвих ситуаціях, креативного вирішення проблем та готуються до майбутньої взаємодії із суспільством в якості громадянина з активною життєвою позицією.

Розробленість дослідження: Деякі проблеми інтерактивних технологій знайшли своє відображення у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Розглянуто питання суті інтерактивних технологій (Х. Браун, Д. Бірн), їх класифікації (О. Пометун, Л. Пироженко), переваги використання інтерактивних систем онлайн-навчання (Т. Кравчина), корисність інтерактивних методів навчання (О. Іванова-Комарщук), розробка елементів інтерактивного навчання (Ш. Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн, С. Лисенкова), роль інтерактивних технологій у побудові нової освітньої траєкторії учнів (Л. В. Калініна) та інші. Однак, досліджень, присвячених використанню інтерактивних технологій в старшій школі, недостатньо, а саме старша школа є заключним етапом вивчення мови, на якому учні повинні оволодіти нею на рівні B1.

Метою даної статті є аналіз та висвітлення особливостей використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови в учнів старшої школи.

Виклад основного матеріалу: Вчені довели, що інтеракція – це активізація роботи учнів в межах суб'єкт-суб'єктного спілкування, що включає в себе обмін інформацією, формування знань і умінь встановлення міжособистісного контакту, рівноправну участь у спілкуванні і формування толерантного ставлення до різних думок [6, ст. 8].

Як було зазначено, згідно з новою програмою з іноземної мови, учні 10-11 класів мають володіти іноземною мовою на рівні B1. [5] Це означає, що учень може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі і часто вживані в ситуаціях повсякденного спілкування, при навчанні, під час дозвілля тощо. Він може вирішити більшість питань під

час перебування або подорожі у країні, мова якої вивчається, зв'язно висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів, описувати досвід, події, сподівання, мрії та амбіції, наводити стислі пояснення і докази щодо точок зору та планів. Все це потребує від учня наявності інтерактивних вмінь.

Крім того, серед головних змін навчання іноземної мови в старшій школі можна виділити орієнтацію на результат, а не зміст навчання, компетентнісний підхід і формування наскрізних змістових ліній, що допомагають створити цілісну картину світу і формують в учнів здатність застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях: «Здоров'я і безпека» (формування всесторонньо повноцінного члена суспільства, що веде здоровий спосіб життя), «Підприємливість та фінансова грамотність» (розвиток у молодого покоління кращого розуміння практичних аспектів економічних і фінансових питань), «Екологічна безпека та сталий розвиток» (формування екологічної свідомості та відповідальності) і «Громадянська відповідальність» (формування відповідального громадянина і члена суспільства). Сказане дає нам підстави вважати, що саме інтерактивні методи навчання є одними з найбільш дієвих педагогічних засобів здійснення поставлених завдань. [5]

Разом з тим, наш невеликий досвід роботи в школі також підтвердив, що вікові особливості учнів старшої школи, а саме вміння логічно і абстрактно мислити, відкритість для сприйняття різноманітної інформації, здатність до емпатії чи конфліктності, формування моральних почуттів, формування більш високого рівня самосвідомості, постановки мети та знаходження шляхів її досягнення, розуміння своїх індивідуальних якостей, потреба в життєвому самовизначенні та інші – сприяють успішному оволодінню іноземною мовою засобами інтерактивних технологій.

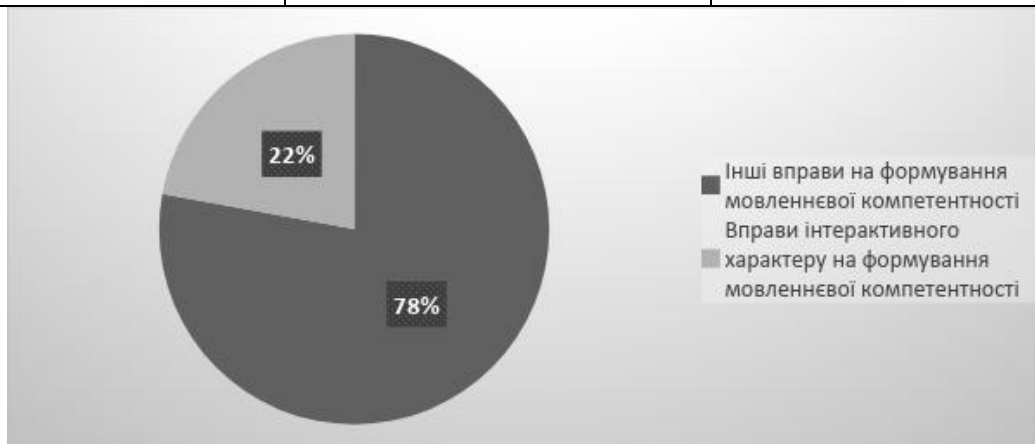
З метою аналізу особливостей використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови в старшій школі нами було проведено дослідження. У ході дослідження також було опрацьовано підручники з англійської мови авторства Л. В. Калініної (10-11 класи), О.Д. Карп'юк (11 клас) та Л. І. Морської (10 клас). Було підраховано кількість вправ на формування мовленнєвої компетентності, з них виділені вправи інтерактивного характеру. Результати наведені у таблиці 1 і відображені в діаграмах:

Таблиця 1

Аналіз підручників з англійської мови для учнів старших класів

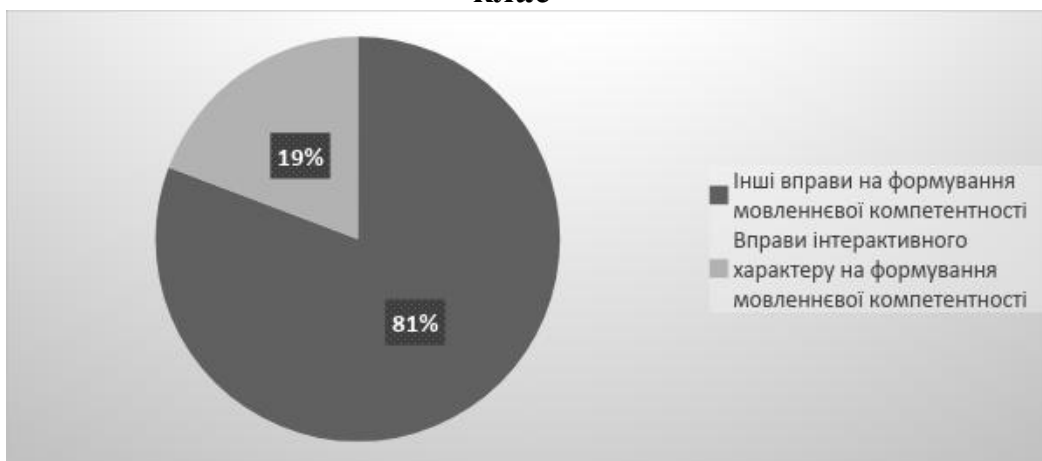
Автор підручника	Вправи на формування мовленнєвої компетентності	З них інтерактивного характеру
Л. В. Калініна 10 клас	181	40 (22%)
Л. В. Калініна 11 клас	104	20 (19%)
О.Д. Карп'юк 11	156	38 (24%)

клас		
Л. І. Морська 10 клас	74	13 (18%)

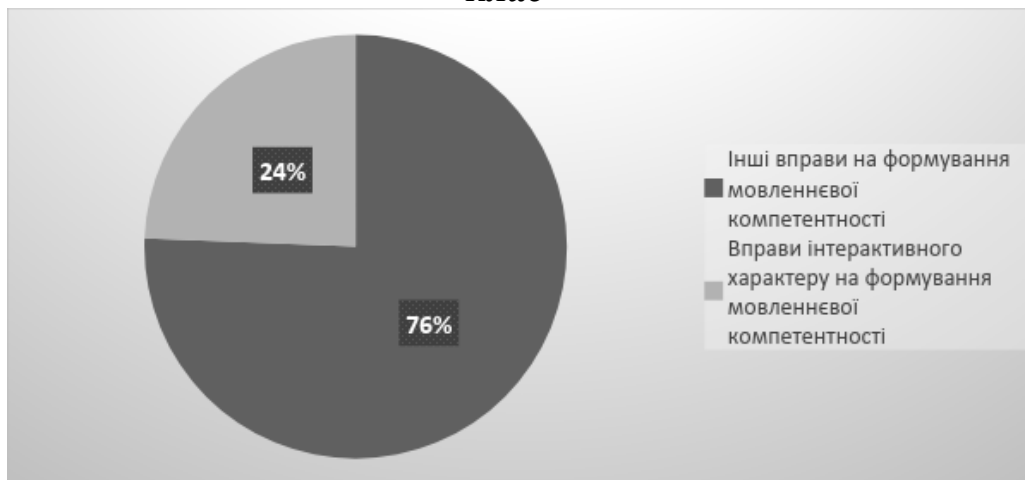
Мал. 1

Відсоткове співвідношення вправ у підручнику Л. В. Калініної, 10 клас

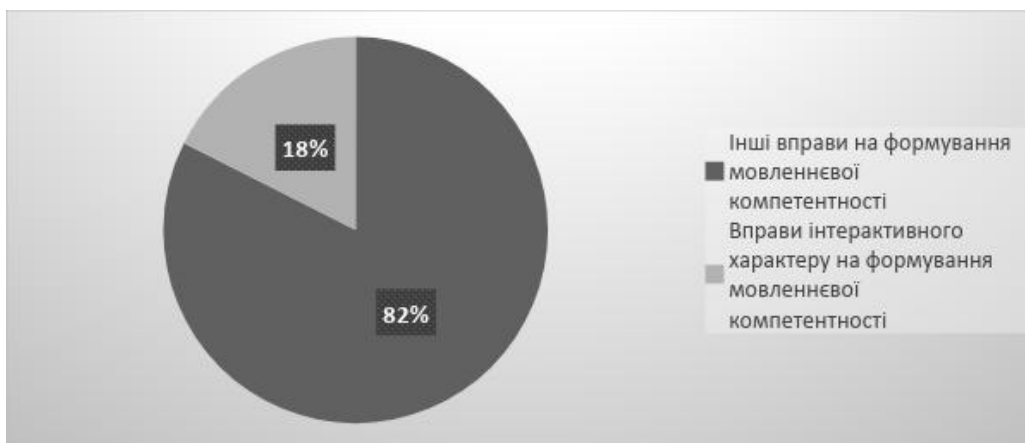
Мал. 2

Відсоткове співвідношення вправ у підручнику Л. В. Калініної, 11 клас

Мал. 3

Відсоткове співвідношення вправ у підручнику О. Д. Карп'юк, 11 клас

Мал. 4

Відсоткове співвідношення вправ у підручнику Л. І. Морської, 10 клас

Отримані дані показують, що більшість найпоширеніших в загальноосвітніх навчальних закладах підручників містять недостатню кількість інтерактивних вправ на формування мовленнєвої компетентності. У середньому вони становлять 20,75% загальної кількості вправ з говоріння та письма.

На нашу думку, основними режимами інтерактивного навчання, використаними авторами підручників, є парний (наприклад: “Work in pairs and ask each other about...”, “Role-play the dialogue”) та груповий (“Make a group project”, “Brainstorm in groups”). Проте, у більшості з даних підручників недостатня увага приділяється макрогруповому режиму навчання: роботі в групах, груповому спілкуванню і дискусіям.

На жаль, автори підручників не подають достатнього комунікативного мінімуму, необхідного для створення інтеракції та розвитку мовленнєвих умінь, що ускладнює роботу по формуванню інтерактивних умінь учнів старшої школи. Вище сказане свідчить про актуальність досліджуваної нами теми і необхідність розробки сприятливих методик формування інтерактивних вмінь учнів основної школи під час вивчення іноземної мови.

Висновок: Отже, за результатами дослідження можна зробити висновок, що в найпоширеніших в загальноосвітніх навчальних закладах підручниках з англійської мови міститься недостатня кількість вправ інтерактивного характеру на формування мовленнєвої компетентності учнів старшої школи (20,75%). Інтерактивні технології навчання є надзвичайно дієвим та актуальним педагогічним засобом, що сприяє оволодінню іноземною мовою в світлі вимог Нової української школи.

Список використаної літератури

1. Калініна Л. В. Англійська мова, 10-й рік навчання, профільний рівень / Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич. – Київ: "Генеза", 2018. – 240 с.
2. Калініна Л. В. Англійська мова. Your English Self 11 / Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич. – Київ: "Наш Час", 2011. – 367 с.
3. Карп'юк О. Д. Англійська мова: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Оксана Дмитрівна Карп'юк. – Тернопіль: Астон, 2011. – 296 с.

4. Морська Л. І. Англійська мова, 10-й рік навчання, профільний рівень / Л. І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2018. – 288 с.
5. Навчальні програми з іноземних мов 10-11 класи [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>.
6. Радишевська М. М. Педагогічна технологія формування інтерактивної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей в процесі професійної підготовки: Навчально-методичний посібник / М. М. Радишевська / за заг. ред. І. В. Самойлюкевич. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. – 89 с.